

**PERUSTUSLAKIVALIOKUNNAN
LAUSUNTO 34/2002 vp**

**Hallituksen esitys laiksi öljysuojarahastosta
annetun lain 2 ja 3 §:n väliaikaisesta muuttami-
sesta**

Ympäristövaliokunnalle

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 17 päivänä syyskuuta 2002 lähettäessään hallituksen esityksen laiksi öljysuojarahastosta annetun lain 2 ja 3 §:n väliaikaisesta muuttamisesta (HE 118/2002 vp) valmistelevasti käsiteltäväksi ympäristövaliokuntaan samalla määrännyt, että perustuslakivaliokunnan on annettava asiasta lausunto ympäristövaliokunnalle.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- ympäristöneuvos Olli Pahkala, ympäristöministeriö
- lainsäädäntöneuvos Tuula Majuri, oikeusministeriö
- professori Ilkka Saraviita
- professori Kaarlo Tuori.

HALLITUKSEN ESITYS

Öljysuojarahastosta annetun lain 2 ja 3 §:ää ehdotetaan muutettavaksi väliaikaisesti. Öljysuojajamaksua korotetaan rahaston maksukyvyyn ja öljyntorjuntakalustohankintojen rahoituksen turvaamiseksi. Maksun korotuksen vuoksi myös rahaston pääomarajoja korotetaan.

Esitys liittyy valtion vuoden 2003 talousarvioesitykseen. Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 2003 alusta.

Esityksen säätämisyjärjestysperusteluissa tarkastellaan lakiehdotusta perustuslain 87 §:n kannalta. Hallituksen käsityksen mukaan lakiehdotus voidaan käsitellä tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Hallitus on kuitenkin pitänyt tarpeellisena, että esityksestä hankitaan perustuslakivaliokunnan lausunto.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Perustelut

Perustuslain 87 §:n mukaan lailla voidaan säätää valtion rahaston jättämisestä talousarvion ulkopuolelle, jos valtion pysyvän tehtävän hoitaminen sitä edellyttää. Tällaisen rahaston perus-

tamista taikka rahaston tai sen käyttötarkoituksen olennaista laajentamista tarkoittavan lakiehdotuksen hyväksymiseen vaaditaan kuitenkin kahden kolmasosan enemmistö. Näitä edellytyk-

siä tulee tulkita tiukan pidättyvästi (PeVM 10/1998 vp, s. 24/I).

Öljysuojarahasto on vuonna 1974 säädetyillä lailla perustettu budjetin ulkopuolinen rahasto. Öljysuojarahastoa on perustuslain esitöissä luonnehdittu vakuutusluonteiseen toimintaan liittyväksi valtion pysyvää tehtävää hoitavaksi rahastoksi (HE 1/1998 vp, s. 139/II).

Rahastoon kerättävää öljysuojamaksua ehdotetaan esityksessä korotettavaksi noin 60 prosentilla seuraavaksi kahdeksi vuodeksi. Korotuksen seurauksena rahastoon kerätään nykyisen 5 miljoonan euron asemesta 8 miljoonaa euroa vuodessa. Rahaston pääomarajoja ehdotetaan korotettaviksi vuosiksi 2003—2005. Yläraja nousee 7 miljoonasta eurosta 11 miljoonaan euroon ja alaraja 3,5 miljoonasta eurosta 5,5 miljoonaan euroon.

Esityksen keskeinen valtiosääntöoikeudellinen kysymys koskee sitä, merkitsevätkö öljysuojamaksun korottaminen ja siihen liittyvät öljysuojarahaston pääomarajojen korotukset perustuslaissa tarkoitettua rahaston olennaista laa-

jentamista. Talousarvion ulkopuolisiin rahastoihin kytkeytyvän vaikeutetun säätämisyjärjestyksen avulla pyritään suojaamaan eduskunnan budjettivaltaa (HE 1/1998 vp, s. 139/II). Rahaston laajentamisen olennaista ei siksi pidä arvioida ainoastaan rahastokohtaisesti, vaan ensisijaisesti eduskunnan budjettivallan kokonaisuuden kannalta (PeVL 1/1997 vp, s. 1/II). Öljysuojarahaston tosiasiallinen volyyymi ja enimmäismäärä ovat ehdotettujen muutosten jälkeenkin varsin pienet. Valiokunta katsoo, että ehdotettu öljysuojarahaston laajennus, joka on lisäksi väliaikainen, ei ole eduskunnan budjettivallan näkökulmasta sillä tavoin olennainen, että lakiehdotus olisi hyväksyttävä perustuslain 87 §:ssä vaaditulla määränemmistöllä.

Lausunto

Lausuntonaan perustuslakivaliokunta kunnioittavasti esittää,

että lakiehdotus voidaan käsitellä tavalisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Helsingissä 1 päivänä lokakuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj. Paula Kokkonen /kok
vpj. Riitta Prusti /sd
jäsen. Esko Helle /vas
Gunnar Jansson /r
Jouko Jääskeläinen /kd
Saara Karhu /sd

Marjukka Karttunen /kok
Pekka Nousiainen /kesk
Heli Paasio /sd
Osmo Puhakka /kesk
Pekka Ravi /kok
Ilkka Taipale /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Jarmo Vuorinen.